

Nieuwkomerskleuters in jouw groep?

Deel 1: een veilige start voor de nieuwkomerskleuter

De overstap van thuis naar school is groot, vooral voor kleuters die nog nooit een peutergroep of school hebben bezocht. Sommigen vinden het spannend en leuk, anderen raken overweldigd. Als een kleuter zich veilig voelt, kan hij of zij zich ontwikkelen. Hoe zorg je er als leerkracht voor dat de nieuwkomerskleuter zich veilig voelt bij jou in de klas?

Een sterke basis: relatie vóór (taal)leren

Een goede band met de leerkracht en klasgenoten creëert een veilige omgeving en stimuleert taalontwikkeling. Interactie met jou en de andere kleuters is de sleutel tot het leren van een (nieuwe) taal. Zorg voor samenspel-/leermomenten, speel zelf mee, help gesprekken op gang en geef ruimte aan de thuistaal en cultuur.

Samen spelen = samen leren

Speel bewust korte momenten mee, plan deze momenten in. Dit versterkt de band en maakt spelmoment ook een taalleermoment. Zodra een kleuter samen speelt met jou of anderen, groeit door interactie de taalvaardigheid.

Taal ondersteunen tijdens spel en gesprek

Neem met regelmaat een actieve rol in gesprekken tussen kleuters door voor te zeggen en interactie te begeleiden:

“Hanan, vraag maar aan Selma of jij op de fiets mag. Zeg maar: ‘Selma, mag ik op de fiets?’” Of “Wil je aan Alexander vragen of ik een kopje thee mag?”

Gebruik mimiek en gebaren, spreek altijd in correcte zinnen, herformuleer zinnen en herhaal kernwoorden (topicaliseren): “Wil je een groene stift pakken? Een groene stift.” Eerst reageren kleuters non-verbaal of met losse woorden, later volgen langere zinnen.

Meer weten?

- Resi Damhuis: [Tips voor meespelen en uitlokken van taal](#)
- Voorbeelden en filmpjes. [Aanpak: Weinig taal, toch in gesprek](#)
- Resi Damhuis en Eefje van der Zalm: [Weinig taal, toch in gesprek](#)
- Eveline Bogers: [Sterker in taal door spel](#)

De kracht van de thuistaal

Geef ruimte aan de thuistaal: dit biedt erkenning, geeft vertrouwen en verrijkt de groep. Gebruik de thuistaal voor uitleg of pre-teaching, via een andere kleuter, ouder of vrijwilliger. Vraag regelmatig: “Hoe zeg jij dat in jouw taal?”

Betrek de hele groep door samen te tellen, liedjes te zingen of woorden te leren in de taal van de nieuwkomer.

Herkenbare materialen in de klas

Vergroot betrokkenheid met materialen uit de thuissituatie, zoals:

- Theeservies of kleding uit verschillende culturen.
- Poppen met diverse huidskleuren.
- Prentenboeken in meerdere talen.

Elk moment is een taalleermoment

Investeer in een veilige relatie, stimuleer interactie en maak van elk moment een kans om (de nieuwe) taal te leren.

Meer weten?

- Een filmpje over de inzet van de thuistaal: [Kenniscip Meertaligheid en onderwijs van Ellen Rose Kambel](#)

Voorspelbaarheid geeft toegang tot taal

Kleuters ontwikkelen zich goed op ritme en structuur. Voorspelbaarheid maakt de omgeving overzichtelijk en veilig. Besteed in het begin extra aandacht aan routines, afspraken en regels.

Routines geven houvast

Ingeoefende routines zorgen ervoor dat kleuters weten wat er van hen verwacht wordt, zonder meteen de taal te begrijpen.

Bijvoorbeeld:

- Buitenspelen: Loop rustig naar de gang, pak je jas, trek hem binnen aan en ga op je stoel zitten.
  - Kring: Handen op schoot of over elkaar.
- Ondersteun de routines visueel; met picto's van het verwachte gedrag of met mimiek en gebaren. Laat eerst een ervaren kleuter het voordoen.

Maak de dag voorspelbaar

- Gebruik dagritmekaarten, timers en picto-kaarten om structuur te bieden.

- Ondersteun wisselmomenten met taal, terwijl je aanwijst waar jullie zijn in het dagritme: "Kijk: we spelen nog 5 minuten, dan ruimen we op en gaan we naar buiten."

Pas jouw verwachtingen aan het ontwikkelingsniveau van de kleuter aan. Telkens als er nieuwe kleuters instromen, is er opnieuw aandacht nodig voor routines, afspraken en regels.

Mimiek, gebaren en pictokaarten

Gebruik niet alleen woorden, maar ondersteun met mimiek, gebaren en picto-kaarten.

Bijvoorbeeld [Sclera picto's](#).

Picto's met emoties

Nieuwkomerskleuters vinden emotieregulatie vaak lastig omdat ze de taal nog niet beheersen. Ze kunnen niet verwoorden hoe ze zich voelen.

- Gebruik pictokaarten met emoties of teken ze.
- Hang ze in de klas of bied losse kaartjes aan.
- Laat kleuters emoties aanwijzen tijdens gesprekken.

Zo help je hen met het uiten van gevoelens en geef je toegang tot de taal van emoties.

Over LOWAN

LOWAN ondersteunt scholen en besturen bij het bieden van onderwijs aan nieuwkomers in het funderend onderwijs. We werken daarom samen met gemeenten, samenwerkingsverbanden, hogescholen, universiteiten en andere ketenpartners. LOWAN adviseert, verbindt en presenteert om kennis en praktijkervaring te delen. Zo dragen we bij aan sterk en toekomstgericht onderwijs voor nieuwkomers.